

OBSAH

Úvodem	
Venkov, rolník a válečná historiografie střední Evropy 17.– 20. století	11
Foreword	
Countryside, Peasants, and Farmers in the Historiography of Wars in Central Europe, 17th–20th Century	15
I. ROLNÍK AKTÉREM VOJENSKÝCH OPERACÍ	19
I.1 Odvod branců, délka vojenské služby a návrat vysloužilců do venkovské společnosti. Panství Protivín 1780–1830	21
I.2 Venkov – dějiště partyzánské války.	37
II. ROLNÍK A VÁLEČNÁ APROVIZACE	47
II.1 Z časů, kdy nebylo co jíst... český sedlák/rolník za Velké války	49
II.2 Život venkovského obyvatelstva v okolí Plzně v době Velké války (1914–1918)	69
II.3 Bernardovští zemědělci za druhé světové války	83
II.4 Cestování mezi městem a venkovem za druhé světové války. Turistika, rekreace či aprovizace?	93
III. ROLNÍK – OBĚŤ VÁLEK.	107
III.1 Třicetiletá válka a zemědělská krajina. Výpovědní možnosti písemných, archeologických, kartografických a ikonografických pramenů na příkladu bitvy u Třebele (1647)	109
III.2 Gruntovní peníze a válka. K majetkovým a finančním poměrům poddaných na Moravě během třicetileté války	125
III.3 Poslední vítězná bitva českého stavovského povstání u Nového Jičína 24. července 1621. Důsledky války pro venkovské město a jeho zázemí.	133
III.4 Proti-habsburské stavovské povstání Františka II. Rákócziho a jeho dopad na vesnické obyvatelstvo.	147
III.5 Dopad vojenských událostí na venkovské obyvatelstvo v Bratislavské župě na počátku 18. století	159
III.6 Kronikáři českého Podorlicka 18. století jako dokumentaristé slezských válek aneb Když „se stejská na světě živu býti“.	169
III.7 Postilionská trubka ve víru války. Venkovská poštovní stanice v Pozořicích a Žarošicích a bitva u Slavkova	183
III.8 „Nešťastné jsou obce, na jejichž polích krvavé furie války v zkázyplném reji zuřily...“ Život na královéhradeckém venkově ve válečném roce 1866	189
III.9 „Tak juž só tu!“ Dopady prusko-rakouské války na městečko Klobouky u Brna	209
III.10 „Jest mi tak smutno, že to není k vypsání...“ První světová válka v mikrosvětě Marie Duškové z Mahouše	229
III.11 Rolník, kůň a voják (17. až 20. století)	239

IV. ROLNÍK VE VÍRU VÁLEČNÝCH A POVÁLEČNÝCH SYSTÉMOVÝCH ZMĚN	245
IV.1 Důsledky dlouhé války: žáby, želvy, perlorodky – nebo druhé nevolnictví? Hospodářské inovace na panství Třeboň a Hluboká nad Vltavou v 17. století	247
IV.2 Zaměstnávání uprchlíků v Čechách v době první světové války	259
IV.3 Český rolník v Protektorátu Čechy a Morava v soukolí povinných dodávek	273
IV.4 Role Německa při modernizaci zemědělského venkova na Slovensku v letech 1939–1945	287
IV.5 Německá idea venkovského osidlování a její podoby v českých zemích od konce 19. století do vypuknutí druhé světové války	301
IV.6 Německý rolnický přesídlenec na území Protektorátu Čechy a Morava 1942–1945. Plány a realita	315
IV.7 K souvislostem a okolnostem státní zemědělské politiky v letech 1945–1947	341
IV.8 Venkov a zemědělství v Československu na počátku 50. let 20. století v kontextu „studené války“	353
IV.9 Boj o zrna na československém industrializovaném venkově (50.–80. léta 20. století)	361
IV.10 Zakládání JZD v obci Velká Losenice – osud jedné selské rodiny	371
Závěrem	
Rolník, důležitá, ale často obětovaná figurka na válečné šachovnici	383
Summary	
The Farmer, an important but often sacrificed piece on the wartime chessboard	389
Seznam pramenů a literatury (výběr)	397
Jmenný rejstřík	417
Místní rejstřík	423
Seznam autorů	431

CONTENT

Foreword	
Countryside, Peasants, and Farmers in the Historiography of Wars in Central Europe, 17th–20th Century	11
I. THE FARMER AS ACTOR IN MILITARY OPERATIONS	19
I.1 Recruitment, Length of Military Service and the Return of Veterans to Rural Society The Protivín Estates 1780–1830.	21
I.2 The Countryside – Theatre of Partisan War	37
II. THE FARMER AND WARTIME PROVISIONING	47
II.1 From the times when there was nothing to eat... The Czech Farmer during the Great War.	49
II.2 The Life of the Rural Population in the Pilsen Area in the Time of the Great War (1914–1918)	69
II.3 The Farmers of Bernardov during the Second World War	83
II.4 Travel between Town and Country during the Second World War. Hiking, recreation or provisioning?	93
III. THE FARMER – VICTIM OF WARS.	107
III.1 The Thirty Years War and the Agricultural Landscape An exploration of the value of written, archaeological, cartographic and iconographic sources using the example of the Battle of Třebel (1647)	109
III.2 Peasant Money and War. The property and financial conditions of serfs in Moravia during the Thirty Years War.	125
III.3 The last victorious battle of the Rebellion of the Bohemian Estates at Nový Jičín on the 24th of July 1621. The consequences of the war for a rural town and its hinterland	133
III.4 The Anti-Habsburg Rebellion of Francis II Rákóczi and its Consequences for the Rural Population.	147
III.5 The Impact of Military Events on the Rural Population in the Bratislava Region at the Beginning of the 18th Century	159
III.6 The 18th-Century Chroniclers of the Bohemian Podorlice Region as Recorders of the Silesian war or "When it is so sad to be alive in the world."	169
III.7 The Postilian's Bugle in the Maelstrom of War. A rural post office in Pozořice and Žarošice and the Battle of Slavkov (Austerlitz)	183
III.8 "Unhappy are the villages on whose fields the bloody furies of war have raged in destructive frenzy..." Life in the countryside around Hradec Králové in the war year of 1866.	189
III.9 "They's already here!" The impact of the Austro-Prussian War on the small town of Klobouky by Brno	209
III.10 "I am so sad that I cannot express it in writing..." The First World War in the Micro-world of Marie Dušková of Mahout	229
III.11 Farmer, Horse and Soldier (17th – 20th Century)	239

IV. THE FARMER IN THE STORMS OF WARTIME AND POST-WAR CHANGES	245
OF POLITICAL AND ECONOMIC SYSTEM	
IV.1 The Consequences of Long-Term War: Frogs, turtles, pearl shells – or a second serfdom? Economic innovation on the estates of Třeboň and Hluboká nad Vltavou in the 17th Century	247
IV.2 The Employment of Refugees in Bohemia during the First World War	259
IV.3 The Czech Farmer in the Protectorate of Bohemia and Moravia and the Machinery of Compulsory Supplies	273
IV.4 The Role of Germany in the Modernization of the Agricultural Countryside in Slovakia in the Years 1939–1945	287
IV.5 The German Idea of Rural Settlement and its Forms in the Czech Lands from the End of the 19th Century to the Outbreak of the Second World War	301
IV.6 The Everyday Life of the German Immigrant Farmer on the Territory of the Protectorate 1942–1945	315
IV.7 The Contexts and Circumstances of State Agricultural Policy in the Years 1945–1947	341
IV.8 The Countryside and Agriculture in Czechoslovakia at the Beginning of the 1950s in the Context of the “Cold War”	353
IV.9 The Battle for Grain in the Czechoslovak Industrialized Countryside (1950s–1980s)	361
IV.10 The Founding of a JZD (Agricultural Cooperative) in the village of Velká Losenice – The Fate of One Farming Family	371
Summary	
The Farmer, an important but often sacrificed piece on the wartime chessboard	383
Selected Sources and Literature	397
Name Index	417
Place Index	423
Author Index	431